

Бранка Бубањ

СРПСКИ ЈЕЗИК

КОНТРОЛНИ ЗАДАЦИ И НАСТАВНИ ЛИСТОВИ ЗА VIII РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ГРУПА А

САРДЖАЈ:

КОНТРОЛНИ ЗАДАЦИ

1. контролни задатак

Систематизација градива из претходних разреда (врста речи, служба речи, глаголски облици, реченица, акценат)

2. контролни задатак

Полугодишња провера

3. контролни задатак

Деклинација, конјугација, компарација, грађење речи

4. контролни задатак

Систематизација градива

НАСТАВНИ ЛИСТОВИ

1. наставни лист

Историја књижевног језика, преглед садашњег стања, језик као средство споразумевања.....

2. наставни лист

Вуков рад

3. наставни лист

Морфолошке карактеристике и функција речи у реченици, значење и употреба падежа, падежна и глаголска синонимија, компарација, грађење речи.....

4. наставни лист

Правопис- писање позајмљених и страних речи, полусложенице, генитивни знак, систематизација знања из претходних разреда.....

5. наставни лист

Књижевни појмови (рефлексивна песма, балада, поема, трагедија, књижевни родови и значајне књижевне врсте, дневник, путопис, мемоари, биографија, романтично, реалистично, стилске фигуре)

6. наставни лист

Књижевна дела и писци.....

Бодови

Табела за оцењивање

Решења

1. контролни задатак

Систематизација градива из претходних разреда (врста речи, служба речи, глаголски облици, реченица, акценат)

Група А _____
(име и презиме)

1. Одреди врсту подвучених речи.

Упркос протестима његове жене, забринуте због тако опасног открића, умало није запалио кућу.

- а) упркос _____ б) протестима _____
в) његове _____ в) забринуте _____
г) опасног _____ д) умало _____

2. Одреди службу/функцију подвучених речи.

Из њих се видео залив по којем је некад заштитник града, свети Димитрије, изјавио на пучину, држећи левом руком по катански дизгине.

- а) из њих _____ б) залив _____
в) свети Димитрије _____ г) изјавио _____
д) по катански _____ њ) дизгине _____

3. Подели усправном линијом сложену реченицу на просте. Одреди напоредне односе независних реченица у сложеној.

а) Носио је раздвојене бркове необично сличне обрвама и поткресивао је и једне и друге на исти начин.

_____ б) Ласно и је сјетовати мудра, а још лакше преварити луда.

_____ в) Урадила је све постављене, задатке само није могла последњи.

4. Подвуци реченичне чланове у напоредном односу и одреди тип односа.

а) Громови и муње избичеваше земљу и воду, па се одмах повукоше.

_____ б) Кареја или Ораховица добила је име по множини ораха који тамо расту ...

_____ в) Административно Света гора не припада Атинској, него Цариградској патријаршији.

5. Подвуци зависне реченице и одреди им врсту.

а) Гостионичар рече да ће његова жена одмах донети вина...

б) Сад је ту појас слане земље, на којој није расла трава, показивао његов пут и границу Свете горе према свету.

в) Та граница је, чули су, је вечита, као што је со неуништива.

6. Издвој глаголске облике и напиши њихов назив.

Ишао је од куће до куће, вукао за собом две металне полуге, и цео свет је био запрепашћен гледајући како казани, шерпе, клешта и мангали падају са својих места, како грађа очајнички шкрипи при покушају да се из ње извуку ексери и завртњи, како се ко зна када изгубљене ствари појављују тамо где су највише биле тражене, и у немирном нeredу вуку за Мелкијадесовим магичним гвожђима.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

7. Из наредног текста издвој енклитике и проклитике.

Дечак ће се вечерас касно вратити кући. Његов чун га је још једном одвукао на крај мочваре. Али, Фолко је вечерас узалуд претраживао сиве пашњаке.

Енклитике _____

Проклитике _____

8. Акцентуј наредну реченицу.

Дође му лак сан на очи.

1. наставни лист

(историја књижевног језика, преглед садашњег стања, језик као средство споразумевања)

Група А _____
(име и презиме)

1. Наведи два начина нејезичког споразумевања.

2. Допуни. Словенска породица језика настала је од _____
језика из којег су настале три групе словенских језика

3. Напиши називе источнословенских језика.

4. Напиши (и) јекавске дијалекте.

Млађи _____

Старији _____

5. Напиши који народни говори су ушли у основу књижевног језика.

6. Напиши назив првог словенског писма и његове ауторе.

Писмо _____

Аутори _____

7. Напиши назив српске редакције старословенског језика и век у којем је настала.

Редакција _____ Век _____ или _____

8. Допуни. Најпознатији српски закон је _____

који је донесен _____ године.

9. Допуни. Најпознатија ћирилска повеља је _____,

с краја _____ века.

10. Допуни. Почетком XIX века (1810.) покушај реформе ћирилице започео је

у делу _____

11. Напиши имена два писца који су следили Доситејеву иделу о писању на народном језику, али су имали и елементе црквенословенског језика.

12. Напиши ко су били заступници идеје да књижевни језик треба да буде славеносрпски. Напиши име најмоћнијег представника те идеје.

13. Напиши како се зову речи које су ушле из других језика у наш језик.

14. Подвуци речи које су данас у употреби и пореклом су из црквенословенског језика.

САВЕСТ, НЕДОСТАТАК, БУНДА, ШНАЛА, ПЛОДОНОСАН, СВЕМОГУЋИ

15. Наредне речи разврстај према захтеву.

ПРЕДОСТРОЖНОСТ, БАНКЕТ, ШОЉА, БОКОР, ЧЕКИЋ, АСТАЛ, ЦИГЛА,
ПОДАНИК, ФЛЕКА, МОДА, ОПАСАН, БАЛЕТ, КУТИЈА, ДУШЕК

Германизми _____

Хунгаризми _____

Галицизми _____

Русизми _____

Турцизми _____

2. наставни лист

Вуков рад

Група А _____
(име и презиме)

1. Напиши разлог због којег је Вука Караџић прешао у Аустрији.

2. Напиши наслов прве штампане збирке српских народних песама и годину издања.

Наслов _____

Година издања _____

3. Допуни. Први речник Вук је објавио _____ године. Речи су преведене на _____ и _____ језик.

Наслов речника је _____

4. Допуни. Вуков сарадник на изради првог речника био је:

5. Напиши три разлога због којих речник није био прихваћен у српској јавности.

6. Напиши имена три европска књижевника који су поштовали Вукове књиге песама, преводили их и писали о њима.

7. Напиши словни знак за глас који је Вук унео у књижевни језик 1836. и наслов дела у којем га је први пут користио.

Словни знак _____ Наслов дела _____

8. Напиши имена аутора дела:

Рат за српски језик и правопис _____

Горски вијенац _____

9. Напиши годину издања и број речи другог издања *Српског рјечника*.

Година издања _____ Број речи _____

10. Напиши годину у којој је у Србији озваничена Вукова реформа. _____

2. контролни задатак

Полугодишња провера

Група А _____

(име и презиме)

1. Одреди врсту подвучених речи.

И док обавља све те ситне радње, самосвесно и мирно као да је сам на свету, они га нетремице гледају.

а) обавља _____ б) те _____

в) ситне _____ г) самосвесно _____

д) као да _____ љ) нетремице _____

2. Одреди службу/функцију подвученим речима.

Не желех никад јаде такве видети, а кад их видех срце ми се раздире.

а) никад _____ б) такве _____

в) их _____ г) видех _____

д) срце _____ љ) ми _____

3. Подвуци глаголске облике и одреди им назив.

Били смо комшије. Твоја мајка само тебе, моја мајка само мене имађаху. Баште нам беху раздвојене потоком, преко кога се прелазило на намештене овеће каменове.

4. Подвуци зависне реченице, обележи их бројем и одреди им врсту.

Ја се забринем и почнем се сам себи смејати; јер пошто протрчим кроз све своје мисли, видим да управо нисам ништа мислио.

5. Напиши на ком слогу у речи могу да стоје дугоузлазни акценти.

6. Допуни. Поглед и израз лица су нејезичко средство које се зове _____

7. Напиши који језици припадају јужнословенској језичкој групи.

8. Напиши назив млађег (и)јекавског дијалекта _____

9. Допуни. Ћирило и Методије су за основу језика узели _____

из околине _____ и _____ писмо.

10. Напиши заједнички назив свих редакција старословенског језика.

11. Напиши наслов и име аутора првог сачуваног српског житија.

12. Напиши име филолога чије је начело „Пиши као што говориш.“

13. Напиши уз које дело и које године је Вук објавио *Српску граматику*.

14. Напиши име аутора и годину издања расправе *Рат за српски језик и правопис*.

15. Напиши годину и место одржавања књижевним договором о заједничком језику Срба и Хрвата.

3. наставни лист

Морфолошке карактеристике и функција речи у реченици, значење и употреба падежа, падежна и глаголска синонимија, компарација, грађење речи...

Група А _____
(име и презиме)

1. Напиши како се добија граматичка основа именских речи.

2. Напиши граматичку основу наредних именских речи.

ПЕСМА _____ ДВА _____
УГЛЕДАН _____ ВЕСЕО _____

3. Напиши како се зове промена глагола. _____

4. Напиши основе наредних глагола.

Инфинитивна основа Презентска основа

ПЛЕСАТИ _____
СЕСТИ _____

5. Подвучи именице које имају само облике множине (плуралија тантум).

ВРАТА, ЧАРАПЕ, МЕЛЕНЦИ, НАОЧАРЕ, СЕДЕЊЕ, ПОГЛЕДИ, СМЕХ

6. Наредним заменицама одреди врсту и подврсту

НЕКО _____ МОЈЕ _____
МЕНИ _____ НЕЧИЈИ _____

7. Напиши степене компарације наредним придевима.

Компаратив Суперлатив

ЈАСНО _____
ВЕЛИК _____
БЛЕД _____

8. Одреди врсту непроменљивих речи.

ОВДЕ _____ ЕХ _____
ИСПРЕД _____ ЧАК _____

9. Наредним подвученим речима одреди службу, падеж и значење падежа.

Носио је велики црни шешир, налик на раширена крила гаврана, и прслук од сомота са зеленом патином векова.

Служба Падеж Значење

велики црни шешир	_____	_____	_____
гаврана	_____	_____	_____
прслук	_____	_____	_____
са зеленом патином	_____	_____	_____

10. Подвучи квалитативни инструментал и замени га квалитативним генитивом.

Ја без даха и са стегнутим срцем и изгубљеном надом гледам како се крећу дебели црни прсти Филипа.

11. Наредним глаголима одреди глаголски вид и род.

Глаголски вид Глаголски род

ПЕВАТИ _____

СЕДЕТИ _____
СТИДЕТИ СЕ _____

12. Из наредног текста издвој глаголске облике, одреди им назив и начин употребе (право или неправо значење).

Ја сам га наговарао да иде опет у Србију желећи да би онамо још коју песму певао, но никако га на то нисам могао наговорити, јер му је било врло добро у Срему.

Глагол	Назив	Употреба
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

13. У наредном низу глагола подвучи неличне глаголске облике.

ЧИТАЈУЋИ, ПРОЧИТАМ, ПРОЧИТАО, ЗАЧИТАН, ЧИТАЋУ, ИСЧИТАТИ

14. Поред сваке речи напиши начин на који је грађена.

ПРИЈАТНОСТ _____ РУКОХВАТ _____
НАЦРТАТИ _____ МРВИЧАК _____

15. Наредне речи разврстај према захтеву.

РАДОСТАН- СРЕЋАН, ЗВЕЗДА (филмска)- ЗВЕЗДА (фудбалска), МИРАН-
НЕМИРАН, КОСА (падина) – КОСА (женско име), ЋЕРКИЦА, РУЧЕТИНА

Деминутиви (умањенице) _____

Аугментативи (увећанице) _____

Синоними _____

Хомоними _____

Антоними _____

Вишезначне (полисемичне) _____

4. наставни лист

Правопис- писање позајмљених и страних речи, полусложеница, генитивни знак, систематизација знања из претходних разреда

Група А _____
(име и презиме)

1. Напиши угласти знак дужине на оним речима где је неопходно.

а) Не бојим се ни једног коња нити ћу се склонити од неколико коња.

б) Не може да да своје књиге.

в) Ни сам нисам схватио шта се око мене дешава.

2. Наредна вишечлана властита имена напиши писаним словима.

ЛЕТОПИС МАТИЦЕ СРПСКЕ, ЈУЖНА МОРАВА, ХЕНРИХ ОСМИ, КНЕЗ
ЛАЗАР, СВЕТИ ЈОВАН ПРЕТЕЧА, ЈОВАН БЕЗ ЗЕМЉЕ,

3. Подвуци правилно написане стране речи.

КОНСЕКВЕНТАН- КОНЗЕКВЕНТАН, КОСМОС-КОЗМОС, ПЕРСИЈА- ПЕРЗИЈА,
АРИСТОКРАТИЈА-АРИСТОКРАЦИЈА, АВЕРСИЈА-АВЕРЗИЈА

4. Подвуци правилно написане сложенице и полусложенице.

МРКОЖУТ (лист)- МРКО-ЖУТ (лист), ЦРНО-БЕЛИ (дрес)- ЦРНОБЕЛИ (дрес),
ЦРНОБЕЛИ (филм)- ЦРНО-БЕЛИ (филм), ГОРЕИМЕНОВАНИ- ГОРЕ-
ИМЕНОВАНИ, ВИСОКОПЛАСИРАНИ-ВИСОКО-ПЛАСИРАНИ

5. Наредне речи подели на слоге.

ИЗЛОМИТИ, ПРЕДВИДЕТИ, УКОТВЉЕН, БРАТСКИ, СУДСКИ, ЧЕТКА,
ТАКСА, ВУЧЈАК, ОКЦЕ, РИКША, ГОЛФСКИ, НАФТА, ЈАХТА, МАЧЈИ

6. Напиши скраћенице наредним речима.

а) ГОДИНА _____ б) ОВОГ МЕСЕЦА _____ в) ЛИЦЕ _____

г) ГЛАГОЛ _____ д) СТРАНА _____ ђ) И СЛИЧНО _____

е) ДОКТОР _____ ж) МАГИСТАР _____ з) ГОСПОЂА _____

7. Наредне речи напиши у одричном облику.

а) ХОЋУ _____ б) ЛЕП _____

в) РАДИМ _____ г) ЧОВЕК _____

д) ЈЕСАМ _____ ђ) РАДАН _____

8. Напиши запету тамо где је неопходно и образложи њену употребу.

а) Док седимо и разговарамо она се стално шећка.

б) На пространој ливади шаторе су разапели стари кампери разне придошлице и још увек је било места.

в) Спремио се да одговара али није имао храбрости да дигне руку.

г) Недавно сам срео Драгана мог старог друга и присетили смо се школских дана.

9. Наредни текст напиши правописно правилно.

тако је и сада радио неопажено се ушуњао у собу и сео за сто отворио књигу и занео се у науку шта радиш ти море викну отац шта питате слатки отац запита марјан питам те шта радиш учим шта учиш учим рачуницу а баш добро вели радисав а кад учиш рачуницу а ти ми израчунај нешто колико има одавде од наше куће до твоје школе

10. Наредне реченице напиши правописно и стилски правилно.

а) Његов отац нема него два јутра земље.

б) Од никога то нисмо могли сазнати.

в) Назови ме телефоном.

г) Пет ученика су полагали испит.

д) Слушали смо о којој чему.

3. контролни задатак

Деклинација, конјугација, компарација, грађење речи

Група А _____

(име и презиме)

1. Подвученим речима одреди падеже и службу/функцију у реченици.

Месецима је везао тај ћурак, и дању и ноћу: сто је дуката био оплео срменим и златним концем, јер је Аганлија тражио да му ћурак буде покривен дукатима.

	Падеж	Служба/функција
а) месецима	_____	_____
б) тај ћурак	_____	_____
в) дуката	_____	_____
г) Аганлија	_____	_____
д) му	_____	_____
ђ) дукатима	_____	_____

2. Подвученим речима одреди падеж и значење падежа.

И, једино је успео да из земље извуче некакав оклоп из петнаестог века, чији су делови били заварени кором рђе, а унутрашњост је тупо одјекивала...

	Падеж	Значење
а) из земље	_____	_____
б) оклоп	_____	_____
в) делови	_____	_____
г) кором	_____	_____
д) рђе	_____	_____
ђ) унутрашњост	_____	_____

3. Подвучи глаголске одредбе за означавање места, одреди им падеж. Напиши реченицу са синонимним падежним обликом и напиши који падеж је употребљен.

а) Седео је испод дрвета. Падеж _____
_____ Падеж _____

б) Живи у Београду. Падеж _____
_____ Падеж _____

в) Иде друмом. Падеж _____
_____ Падеж _____

4. Наредним глаголима одреди значење, глаголски вид и глаголски род.

Глагол	Значење	Глаголски вид	Глаголски род
ГОВОРТИ	_____	_____	_____
СЕВНУТИ	_____	_____	_____
СТИДЕТИ СЕ	_____	_____	_____

5. Подвуци глаголски облик, напиши његов назив и значење у ком је употребљен.

	Глаголски облик	Значење
а) Сутра сигурно идем у позориште.	_____	_____
б) Ако не пожурићу закаснио сам.	_____	_____
в) На то ће он рећи: "Добро сам."	_____	_____

6. У наредном тексту подвуци глаголске облике и одреди им назив.

Пишем вам – шта бих знала боље? _____
И шта вам више могу рећи? _____
Сад зависи од ваше воље _____
презрење ваше да л`ћу стећи _____

7. Напиши степене компарације наредним придевима.

Позитив	Компаратив	Суперлатив
а) МАЛИ	_____	_____
б) ЈАДАН	_____	_____
в) МАСТАН	_____	_____
г) БЕО	_____	_____
д) ЛЕП	_____	_____

8. У наредним реченицама подвуци придеве и одреди им вид.

	Вид придева
а) Поклонила сам стари капут.	_____
б) Донео ми је нову дискету.	_____
в) Поздравио те је онај стари пријатељ.	_____
г) Угледала сам занимљиву сукњу.	_____
д) Обукла је нову сукњу.	_____

9. Наредним речима одреди префикс, корен речи и суфикс.

	Префикс	Корен речи	Суфикс
а) ПОГЛЕДИ	_____	_____	_____
б) ЗАСТИДЕТИ	_____	_____	_____
в) ИСПАСТИ	_____	_____	_____

10. Подвуци изведене речи.

ПЛИВАЧ, НАТПИС, ЈАЧИНА, ПОГЛЕД, КЊИЖИЦА, ГАЛАМИТИ, ОСЕЋАЊЕ

5. наставни лист

Књижевни појмови (рефлексивна песма, балада, поема, трагедија, књижевни родови и значајне књижевне врсте, дневник, путопис, мемоари, биографија, романтично, реалистично, стилске фигуре)

Група А _____

(име и презиме)

1. Подвучи карактеристике које се односе на баладу.

НАРАТИВНИ КАРАКТЕР, ЈУНАЧКИ ПОДВИЗИ, РАДЊА ПРОЖЕТА
ЕМОЦИЈАМА, ТРАГИЧАН ЗАВРШЕТА, СРЕЋАН ЗАВРШЕТАК

2. Напиши три карактеристике трагедије.

3. Напиши књижевни род и књижевну врсту наредним књижевним текстовима.

	Књижевни род	Књижевна врста
Оскар Давичо-Србија		
Симо Матавуљ-Пилипенда		
Добрица Ћосић-Деобе		
Бранислав Нушић-Сумњиво лице		
Васко Попа-Очију твојих да није		

4. Напиши које су лирско-епске врсте.

5. Напиши наслов једног путописа и име његовог аутора.

6. Поред имена аутора напиши ком књижевном правцу припада.

Лаза Лазаревић _____

Иван Мажуранић _____

Ђура Јакшић _____

7. Напиши поред наредних одломака да ли су писани реалистично или романтично.

а) Његово физичко и морално стање дало је за право том брбљање. Кад су му се кошуље поцепале, он је купио циц по четрдесет суа аршин да њиме замени своје лепо рубље. _____

б) Гледан са стране, његов бео и смео извијени лук је изгледао увек издвојен и сам, и изненађивао путнике као необична мисао, залутала и ухваћена у кршу и дивљини. _____

в) Разумећеш их срцем страшљивим

Шта ти са смелим гласом говоре... _____

г) Спајајући век са веком

И човека са човеком... _____

8. Напиши како се зову описи у овим одломцима.

а) Његове живахне плаве очи добише тамну и сиву боју гвожђа, усахнуше, престадоше да сузе, а из његових црвених ивица чинило се да ће канути крв.

б) Кад би вјетар уголио, дим би уграбио прилику да се извуче, те се могаху разабрати: у једном углу кревет, испуњен сламом, али сав расклиматан;

в) Кад стигоше на колски пут, Пилипенда се осврну на планину Динару, која се бијељаше од снијега: тужним погледом прелети цело Петрово поље, које се црњаше у сухомразици; погледа жалостиво сеоца која се нижу по рубовима...

г) На врху једне куће, једног понедеоника, на крову, угледаше као живог, једног ковача од гвожђа, који је гвозденим рукама дизао чекић и ударао по наковњу.

9. Допуни. Символ је _____

10. Напиши назив стилске фигуре.

а) ој, Србијо међу бунама, међу шљивама... _____

б) А свако од туге за дан

као век читав остари... _____

в) Његова је земља црвена... _____

6. наставни лист

Књижевна дела и писци

Група А _____
(име и презиме)

1. Повежи наслов дела и његовог писца.

Отаџбина	Бранислав Нушић
Јама	Ђура Јакшић
Мемоари	Милош Црњански
Сеобе	Иван Горан Ковачић
Сумњиво лице	Прота Матеја Ненадовић

2. Напиши име аутора наслов дела ком припадају наредни ликови.

а) Реља Кнежевић

Аутор _____ Наслов _____

б) Смаил-ага Ченгић

Аутор _____ Наслов _____

в) владика Његош

Аутор _____ Наслов _____

г) Вића

Аутор _____ Наслов _____

д) Јовица Јеж

Аутор _____ Наслов _____

3. Напиши наслов дела, име писца, књижевни род и врсту из којег су наредни одломци.

а) „Од владике и свијех главарах
Селим-паши отпоздрав на писмо...

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

б) И овај камен земље Србије,

Што претећ сунцу дере кроз облак,

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

в) У преградку гризао је Куријел, ситан, риђ, готово сијед магарац, танких ногу сама кост и кожа.

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

г) Врата се отварају, улази светлост, снажна, чиста, па Немац стаје у њу и гледа дуго.

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

д) И сумрак се поче хватати, а лађе нема. Свет који ју је чекао поче се разилазити.

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

4. Напиши три наслова народних епских песама које за тему имају ослобађање Србије.

5. Подвуци наслов песме која за тему има социјални мотив.

Клод Кампањ-Збогом мојих петнаест година, Оскар Давичо-Србија, Сергеј А.

Јесењин-Песма о керуши, Јован Јовановић Змај-Кажи ми, кажи

4. контролни задатак

Систематизација градива

Група А _____
(име и презиме)

1. Подвученим речима одреди врсту.

Она је ретко ишла другима, како не би и они нама долазили и видели нашу сиротињу коју је већ цео свет гледао.

а) она _____ б) ретко _____

в) другима _____ г) не _____

д) сиротињу _____ љ) гледао _____

2. Подвученим речима одреди службу/функцију, падеж и значење падежа.

Кроз хладан ваздух, проткан као неким растуреним власима магле, почеше летети са свих страна као залутеле, пахуље снега и падати на угнуте кровове...

	Служба/функција	Падеж	Значење
а) кроз хладан ваздух _____	_____	_____	_____
б) магле _____	_____	_____	_____
в) са свих страна _____	_____	_____	_____
г) пахуље _____	_____	_____	_____
д) снега _____	_____	_____	_____
љ) на угнуте кровове... _____	_____	_____	_____

3. Наредним речима подвучи префикс и суфикс.

ЗАВОЛЕТИ, УМЕШЕНО, ЗГРЧЕН, СКРИВИТИ, УСТАЈАТИ, ПРИГРЛИТИ

4. Наредним глаголима одреди вид и род.

	Глаголски вид	Глаголски род
а) ЗАСТРТИ _____	_____	_____
б) ПЛЕСТИ _____	_____	_____
в) ТРЗАТИ СЕ _____	_____	_____
г) ЧУДИТИ СЕ _____	_____	_____
д) ХОДАТИ _____	_____	_____

5. У наредном тексту подвучи глаголске облике и одреди им назив.

Увек је чистила златно и сребрно посуђе и сваки час га намештала у гостинској соби како би истакнутије стајало. Цео дан је проводила у гостинској, сниској, поцрнелој соби, која беше лепо намештена.

6. Подвуци зависне реченице и одреди им назив.

а) На трећем састанку весеље је толико узело маха, да смо сви били као луди.

б) Измешасмо се као да смо заједно расли.

в) А кад је заврши, она се пусти из кола и дође до мене да ме нешто пита.

7. Подвуци напоредне реченичне чланове. Одреди им службу/функцију и тип напоредног односа.

а) Нема мира кроз махалу ни у цркви, ни на селима, ни у школи на часу.

б) У стану опет нађем цвећа, колача, везене марамнице и читаве бошчалуке.

в) Па онда отпочеше позивати на игранке, на девојачка весеља по кућама...

8. Напиши језике који припадају јужнословенској језичкој групи.

9. Напиши назив језика и писма који су Словени користили почетком 9. века.

10. Напиши у ком делу и које године је Вук Караџић почео да употребљава слово х.

11. Напиши које године је објављен и колико речи је имао Вуков први *Рјечник*.

12. Напиши који народни говори и изговори су ушли у основицу књижевног језика.

13. Напиши имена наша два писца реализма и наслове њихових дела.

14. Напиши скраћенице следећим речима.

а) метар _____ б) такозвани _____ в) српски _____
г) ват _____ д) то јест _____ њ) без броја _____

15. Акцентуј наредну реченицу.

Свануо је леп и сунчан дан.

Поговор

Збирка контролних задатака и наставних листића је урађена по важећем наставном плану и програму. Понуђена су четири контролна задатка и шест наставних листића које наставник може да користи према свом плану и програму. Понуђени бодови уз сваки задатак су предлог којег наставник не мора да се придржава као ни понуђене бодовне листе, али су орјентација за начин бодовања и оцењивања. Предвиђено је да се бодује сваки одговор ученика како би се стекао увид у његово знање.

Контролни задаци су намењени кварталној провери знања ученика док су Наставни листићи предвиђени за континуирано праћење рада и знања ученика. И један и други тип провере знања могу да се оцењују, али могу бити и домаћи задаци као и школске вежбе што, свакако, сами наставници могу да одлуче.

**ПРЕДЛОГ БОДОВАЊА
КОНТРОЛНИ ЗАДАЦИ**

1. контролни задатак

1-6, 2-6, 3-6, 4-6, 5-6, 6-11, 7-5, 8-4

укупно 50 бодова

2. контролни задатак

1-6, 2-6, 3-5, 4-4, 5-4, 6-4, 7-6, 8-4, 9-5, 10-4, 11-4, 12-4, 13-4, 14-5, 15-5

укупно 70 бодова

3. контролни задатак

1-12, 2-12, 3-12, 4-9, 5-6, 6-12, 7-10, 8-10, 9-9, 10-3

укупно 95 бодова

4. контролни задатак

1-6, 2-18, 3-12, 4-10, 5-10, 6-8, 7-6, 8-5, 9-5, 10-5, 11-5, 12-5, 13-4, 14-6, 15-5

укупно 110 бодова

НАСТАВНИ ЛИСТОВИ

1. наставни лист

1-4, 2-4, 3-4, 4-4, 5-4, 6-4, 7-4, 8-4, 9-4, 10-4, 11-4, 12-4, 13-2, 14-5, 15-5

укупно 60 бодова

2. наставни лист

1-5, 2-5, 3-5, 4-5, 5-5, 6-5, 7-5, 8-5, 9-5, 10-5

укупно 50 бодова

3. наставни лист

1-4, 2-8, 3-5, 4-8, 5-5, 6-8, 7-6, 8-4, 9-12, 10-5, 11-6, 12-14, 13-5, 14-4, 15-6

укупно 100 бодова

4. наставни лист

1-5, 2-5, 3-10, 4-5, 5-10, 6-10, 7-5, 8-10, 9-15, 10-10

укупно 75 бодова

5. наставни лист

1-4, 2-3, 3-10, 4-5, 5-2, 6-3, 7-4, 8-4, 9-5, 10-5

укупно 45 бодова

6. наставни лист

1-5, 2-10, 3-20, 4-3, 5-2

укупно 40 бодова

ПРЕДЛОГ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ

ПРОЦЕНАТ ТАЧНИХ ОДГОВОРА	ОЦЕНА
до 40%	недовољан (1)
од 40% до 55%	довољан (2)
од 56% до 70%	добар (3)
од 71% до 85%	врлодобар (4)
од 86% до 100%	одличан (5)

Бранка Бубањ

СРПСКИ ЈЕЗИК

КОНТРОЛНИ ЗАДАЦИ И НАСТАВНИ ЛИСТОВИ ЗА VIII РАЗРЕД ОСНОВНЕ ГРУПА Б

САРДЖАЈ:

КОНТРОЛНИ ЗАДАЦИ

1. контролни задатак

Систематизација градива из претходних разреда (врста речи, служба речи, глаголски облици, реченица, акценат)

2. контролни задатак

Полугодишња провера

3. контролни задатак

Деклинација, конјугација, компарација, грађење речи

4. контролни задатак

Систематизација градива

НАСТАВНИ ЛИСТОВИ

1. наставни лист

Историја књижевног језика, преглед садашњег стања, језик као средство споразумевања

2. наставни лист

Вуков рад

3. наставни лист

Морфолошке карактеристике и функција речи у реченици, значење и употреба падежа, падежна и глаголска синонимија, компарација, грађење речи

4. наставни лист

Правопис- писање позајмљених и страних речи, полусложенице, генитивни знак, систематизација знања из претходних разреда

5. наставни лист

Књижевни појмови (рефлексивна песма, балада, поема, трагедија, књижевни родови и значајне књижевне врсте, дневник, путопис, мемоари, биографија, романтично, реалистично, стилске фигуре)

6. наставни лист

Књижевна дела и писци

1. контролни задатак

Систематизација градива из претходних разреда (врста речи, служба речи, глаголски облици, реченица, акценат)

Група Б _____
(име и презиме)

1. Одреди врсту подвучених речи.

Изненада, без икакве најаве, његову грозничаву активност заменила је нека врста занесености.

- а) изненада _____ б) без _____
в) његову _____ г) активност _____
д) заменила _____ љ) занесености _____

2. Одреди службу/функцију подвучених речи.

Морао је да измакне из Београда и да се придружи онима што су, чуло се, свуд по околини дизали народ на буну.

- а) из Београда _____ б) се придружи _____
в) онима _____ г) свуд по околини _____
д) народ _____ љ) на буну _____

3. Подели усправном линијом сложену реченицу на просте. Одреди напоредне односе независних реченица у сложеној.

а) Нема сира, и нема јаја и млека, већ хиљаду година није тамо крочила кокош, крава или кобила.

б) Порани мишљу, а покасни језиком, нећеш се кајати.

в) Све ле лепо и уредно слаожио, само су му папири остали на столу.

4. Подвуци реченичне чланове у напоредном односу и одреди тип односа.

а) Има јела чији укус треба проценити тек код трећег или код последњег залогаја.

б) Тамо нема гроба старијег од три године ни човека млађег од осамнаест лета.

в) Осим птица и биљака тамо нема бића женског рода.

5. Подвуци зависне реченице и одреди им врсту.

а) Потражили су коначиште, рибу за ручак и луку где ће ујутру узети брод за Кареју.

б) Била је толико лепа да се на ту лепоту очигледно није могао навићи ни њен рођени муж.

в) Видећи да се Свилар устеже због чудног мириса пића, додала је као да га чешља очима:

6. Издвој глаголске облике и напиши њихов назив.

За пет реала свако је могао да завири у доглед... „Наука је победила даљине“, узвикивао је Мелкијадес. „Још мало па ће човек, не мичући се од куће, моћи да гледа шта се дешава у било ком крају земље.“ Једног врелог поподнева приредише помоћу циновске лупе до тада невиђену представу: ставили су гомолу траве наспред улице и запалили је снопом сунчевих зракова.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

7. Из наредног текста издвој енклитике и проклитике.

Чак ни у даљини, која је тонула у пурпур, Фолко није могао да назре пешчани прах који је обично обавијао дугу белу мрљу чопора у галопу.

Енклитике _____

Проклитике _____

8. Акцентуј наредну реченицу.

Донесе му леп дар у кућу.

(историја књижевног језика, преглед садашњег стања, језик као средство споразумевања)

Група Б _____
(име и презиме)

1. Наведи два својства језика

2. Допуни. Српске језик припада _____ породици језика која је настала од заједничког _____ језика

3. Напиши називе јужнословенских језика.

4. Напиши екавске дијалекте.

Млађи _____

Старији _____

5. Напиши изговоре старог гласа „јат“

6. Напиши назив другог словенског писма и његове ауторе.

Писмо _____

Аутори _____

7. Напиши називе језика које су Срби користили крајем XVIII века.

8. Допуни. Најпознатији рукопис писан српскословенским језиком је _____, а настао је крајем _____ века.

9. Допуни. Први српски часопис се звао _____, његов оснивач је _____ излазио је

_____ године у _____.

10. Допуни. У другој половини XVIII века идеју о писању на народном језику обликује _____

и пише књигу _____

11. Напиши имена два писца из Војводине који су у XIX веку писали славеносрпским језиком.

12. Напиши две идеје које су владале у српској средини у XVIII веку о томе који језик треба да постане књижевни.

13. Напиши како се зову застареле речи које нису више у употреби.

14. Подвуци речи које су данас у употреби и пореклом су из црквенословенског језика.

СЛУЧАЈ, ШТАБ, ПРИНЦ, НАСТАВНИК, ПАР, ЉУБИТЕЉ, ОПШТИНА, САВЕТ

15. Наредне речи разврстај према захтеву.

ПАРЧЕ, ШАНАЦ, КАЈСИЈА, ОДВАЖАН, БУНДА, ПЛАЦ, АМ, ПОРТРЕТ,

РОМАН, ИСКРЕН, ПАР, АСТАЛ, АРМИЈА, ЦИГЕРИЦА, СТРОЈ

ЛИЧНОСТ,

Германизми _____

Хунгаризми _____

Галицизми _____

Русизми _____

Турцизми _____

Вуков рад

Група Б _____
(име и презиме)

1. Напиши име цензора словенских књига у Бечу са којим је Вук Караџић сарађивао.

2. Напиши наслов прве граматике српског језика и годину издања.

Наслов _____

Година издањ _____

3. Допуни. Први речник Вук је објавио под насловом

Речник је имао преко _____ речи. Штампан је _____ и увео знакове ____, ____, ____, ____, ____, ____.
(писмо)

4. Допуни. Уз речник Вук је прикључио и _____
(наслов дела)

5. Напиши три норме које је Вук поставио у свом речнику и културу учинио доступним читавом народу.

6. Напиши које године је била прекретница у Вуковом раду и наслов његовог превода.

Година _____ Превео је _____

7. Напиши назив Вуковог матерњег говора који је постао књижевна норма.

_____ (назив говора)

8. Напиши имена аутора дела:

Мала српска граматика _____

Песме(1847.) _____

9. а) Напиши име Вуковог сарадника у другом издању *Српског рјечника*.

б) У овом издању Вук је избацио _____

10. Напиши које године је био Бечки књижевни договор. _____

2. контролни задатак

Полугодишња провера

Група Б _____

(име и презиме)

1. Одреди врсту подвучених речи.

Сви гледају Црногорца као да га сад први пут виде и у гусле које ишчезавају у његовим великим шакама.

- а) сви _____ б) први _____
в) и _____ г) ишчезавају _____
д) његовим _____ љ) великим _____

2. Одреди службу/функцију подвученим речима.

А што ме питате за какву кривицу он мене мучи, то ћу јасно рећи вам.

- а) ме _____ б) какву _____
в) он _____ г) мене _____
д) ћу рећи _____ љ) јасно _____

3. Подвучи глаголске облике и одреди им назив.

Наша кућа беше стара, широка, сува, гломазна и заударала је на чађ. Са улице била је ограђена високим зидом. ... Је ли, памтим ли добро.

4. Подвучи зависне реченице, обележи их бројем и одреди им врсту.

Или- кад се већ нешто мора мислити – мислио сам о сваком оном предмету који ми је за то време искрсноу пред очима.

5. Напиши на ком слогу у речи могу да стоје дугосилазни акценти.

6. Допуни. Покрети делова тела су нејезичко средство које се зове _____

7. Напиши који језици припадају западнословенској језичкој групи.

8. Напиши назив млађег екавског дијалекта _____

9. Допуни. Ћирило и Методије су на словенски језика преводили

_____ и створили прву словенску азбуку

која се зиве _____

10. Напиши назив српске редакције старословенског језика.

11. Напиши наслов најзначајнијег рукописа писаног на српкословенском језику и век у којем је написан.

12. Напиши наслов првог српског часописа (1768.) и име његовог оснивача.

13. Напиши име аутора дела „Сало дебелого јера либо азбукопротрес“.

14. Напиши имена два Вукова сарадника на изради првог и другог *Рјечника*.

15. Напиши уз које дело је Вук прикључио *Писменицу српскога језика по говору простога народа писана* и година њеног објављивања.

3. наставни лист

Морфолошке карактеристике и функција речи у реченици, значење и употреба падежа, падежна и глаголска синонимија, компарација, грађење речи...

Група Б _____
(име и презиме)

1. Напиши како се зову једним именом речи које имају дефлексију.

2. Напиши граматичку основу наредних именских речи.

РАДОСТ _____ ЈЕДНА _____

РАДОСТАН _____ СМЕШАН _____

3. Напиши врсте речи које имају поређење (компарацију).

4. Напиши граматичке основе наредних глагола.

Инфинитивна основа Презентска основа

МЕСТИ _____

УМЕТИ _____

5. Подвучи именице које имају само облике једнине (сингуларија тантум).

ПЕСАК, ГАР, ПЕТИЦА, ОСМЕХ, ТРЧАЊЕ, ДУНАВ, ЖБУЊЕ, ПЕСМА

6. Наредним заменицама одреди врсту и подврсту

НИКО _____ НАШЕ _____

СЕБИ _____ СВАЧИЈИ _____

7. Напиши степене компарације наредним придевима.

Компаратив Суперлатив

ЧИСТ _____

ДОБАР _____

ЖУТ _____

8. Одреди врсту непроменљивих речи.

ЛАГАНО _____ ИШ _____

НАСПРАМ _____ ДОК _____

9. Наредним подвученим речима одреди службу, падеж и значење падежа.

Покушавајући да прикаже делове лупе на непријатеља, сам се изложио

концентрацији сунчевих зракова и добио опекотине...

Служба Падеж Значење

лупе _____

концентрацији _____

сунчевих зракова _____

опекотине _____

10. Подвучи квалитативни инструментал и замени га квалитативним генитивом.

Мој пријатељ је био човек са бујном машгом и проналазачким даром, али је био и необично вредан човек.

11. Наредним глаголима одреди глаголски вид и род.

	Глаголски вид	Глаголски род
ПОЧЕТИ	_____	_____
СПАВАТИ	_____	_____
ОБУЋИ СЕ	_____	_____

12. Из наредног текста издвој глаголске облике, одреди им назив и начин употребе (право или неправо значење)..

Вративши се ја у пролеће 1821. године из Србије у Беч, молио сам писмено како њохову светлост, тако и покојнога Васу Поповића, бившег онда главнога кнеза у нахији пожешкој, да би ми се те две песме од Милије преписале и послале, но ни то ми се не могне учинити.

Глагол	Назив	Употреба
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

13. У наредном низу глагола подвучи неличне глаголске облике.

ГЛЕДАЈУЋИ, ПОГЛЕДАМ, ПОГЛЕДАО, ЗАГЛЕДАН, ГЛЕДАЋУ, ГЛЕДАТИ

14. Поред сваке речи напиши начин на који је грађена.

УСЛУЖНОСТ _____ КИШОБРАН _____

НАПИСАТИ _____ ЈАДНИЧАК _____

15. Наредне речи разврстај према захтеву.

ДРАГ-МИО, ГЛАВА (књиге)- ГЛАВА (мотора), ВЕЛИК-МАЛИ, КОСА (линија) – КОСА (на глави), ПТИЧИЦА, КУЋЕТИНА

Деминутиви (умањенице) _____

Аугментативи (увећанице) _____

Синоними _____

Хомоними _____

Антоними _____

Вишезначне (полисемичне) _____

4. наставни лист

Правопис- писање позајмљених и страних речи, полусложеница, генитивни знак, систематизација знања из претходних разреда

Група Б _____
(име и презиме)

1. Напиши угласти знак дужине на оним речима где је неопходно.

а) Од једног примера као и од многих примера научим понешто.

б) Свекоме хоће да да понеки савет.

в) Често је сам код куће иако сам му рекао да је радо прихваћен у друштву.

2. Наредна вишечлана властита имена напиши писаним словима.
ФРУШКА ГОРА, ПЕТАР ПРВИ, ДОН НИКО ЛУКОВИЋ, СВЕТИ САВА
ЈЕРУСАЛИМСКИ, БИК КОЈИ СЕДИ, ДЕСПОТ УГЉЕША

3. Подвуци правилно написане стране речи.

КОНСУЛТАЦИЈА-КОНЗУЛТАЦИЈА, ПЕРСОНАЛ-ПЕРЗОНАЛ, ДЕМОКРАЦИЈА-
ДЕМОКРАТИЈА, ИМПУЛСИВАН-ИМПУЛЗИВАН, КОСМОНАУТ-
КОЗМОНАУТ,

4. Подвуци правилно написане сложенице и полусложенице.

ЦРВЕНОСМЕЂ (лист)- ЦРВЕНО-СМЕЂ (лист), ЦРНО-БЕЛА (одећа)- ЦРНОБЕЛИ
(одећа), ЦРНО-БЕЛА (техника)- ЦРНОБЕЛА (техника), ГОРЕПОМЕНУТИ- ГОРЕ-
ПОМЕНУТИ, ВИСОКОКВАЛИФИКОВАНИ-ВИСОКО-КВАЛИФИКОВАНИ

5. Наредне речи подели на слоге.

ИСТКАТИ, ИЗГНАТИ, ПРЕДВИДЉИВ, БОГАТСТВО, УМОРСТВО, ПРИЧЉИВ,
МИРЈАНА, ЗЕБЊА, ФАРСА, ЈАХТА, КАФКА, СУДБА, ЧАВКА, ОГЊЕН

6. Напиши скраћенице наредним речима.

ВИДИ _____ НОВА ЕРА _____ ТАЧКА _____
ЧЛАН _____ МНОЖИНА _____ И ДРУГО _____

БЕОГРАД _____ ТАКОЗВАНИ _____ ГОСПОЋИЦА _____

7. Наредне речи напиши у одричном облику.

а) ИМАМ _____ б) ПАМЕТАН _____

в) ПИШЕМ _____ г) ЉУДИ _____

д) МОГУ _____ ђ) УРЕДАН _____

8. Напиши запету тамо где је неопходно и образложи њену употребу.

а) Иако смо били спремни за сваки изазов нисмо кренули у ту авантуру.

б) На овој изложби смо уживали у дивним акварелима уљама великих мајстора и необичном склопу боја модерних сликара.

в) Сва је устрептала од неочекиване среће али није хтела да покаже радост.

г) Кад се сретнем са Марком својим братом од ујака отићи ћемо на сладолед.

9. Наредни текст напиши правописно правилно.

колико има одавде од наше куће до твоје школе за колико можеш да стигнеш за по сата рече марјан и поче се врпољити на столици а натраг толико исто вели и спусти руке до седала а колико има од оне руске круне до наше каване не знам где је руска круна прошапта марјан и пребледе али ја знам рече радисав

10. Наредне реченице напиши правописно и стилски правилно.

а) Наш ме је професор похвалуио.

б) Научио је песму на памет.

в) Она тешко болује на срцу.

г) Радници шпедe са материјалом.

д) Нема појма о ничему.

3. контролни задатак

Деклинација, конјугација, компарација, грађење речи

Група Б _____

(име и презиме)

1. Подвученим речима одреди падеже и службу/функцију у реченици.

Терзији Мехмеду се допаде овај младић златних руку, па га је доброћудно наговарао да се потурчи: онда би му он дао (као у причи) и кћер за жену и нешто свог имања, и део радње.

	Падеж	Служба/функција
а) терзији Мехмеду	_____	_____
б) овај младић	_____	_____
в) златних руку	_____	_____
г) га	_____	_____
д) му	_____	_____
ђ) кћер	_____	_____

2. Подвученим речима одреди падеж и значење падежа.

Тај новац био је део златника из шкриње, који је њен отац, уз велико одрицање, сакупио целога живота, и који је она, у ишчекивању добре прилике да га уложи, закопала испод кревета.

	Падеж	Значење
а) из шкриње	_____	_____
б) отац	_____	_____
в) целога живота	_____	_____
г) прилике	_____	_____
д) га	_____	_____
ђ) испод кревета	_____	_____

3. Подвученим глаголским одредбама за означавање места, одреди им падеж. Напиши реченицу са синонимним падежним обликом и напиши који падеж је употребљен.

а) Борави у Новом Саду .	Падеж _____
_____	Падеж _____
б) Сместио се испод стрехе.	Падеж _____
_____	Падеж _____
в) Шета улицомом.	Падеж _____
_____	Падеж _____

4. Наредним глаголима одреди значење, глаголски вид и глаголски род.

Глагол Значење Глаголски вид Глаголски род

ЗАПИСАТИ _____
 ГРМЕТИ _____
 НАСМЕЈАТИ СЕ _____

5. Подвуци глаголски облик, напиши његов назив и значење у ком је употребљен.

	Глаголски облик	Значење
а) Неки дан сретнем другарицу.	_____	_____
б) Да се ниси помакао .	_____	_____
в) На то ће он рећи:“Чуваћу тајну.“	_____	_____

6. У наредном тексту подвуци глаголске облике и одреди им назив.

Да ћутим ја сам прво хтела, _____
 и за срамоту мојих јада
 не бисте знали ви ни сада, _____
 бар да се надам да сам смела _____
 да ћете опет к нама доћи _____

7. Напиши степене компарације наредним придевима.

	Компаратив	Суперлатив
а) ВЕЛИК	_____	_____
б) ЈАСАН	_____	_____
в) ЧАСТАН	_____	_____
г) МЕК	_____	_____
д) БЛЕД	_____	_____

8. У наредним реченицама подвуци придеве и одреди им вид.

	Вид придева
а) Прекројила сам стару мараму.	_____
б) Донео ми је лепу мараму .	_____
в) Поздрави ми старе пријатеље.	_____
г) Млад човек све може.	_____
д) Имаш поздрав од оног младог човека.	_____

9. Наредним речима одреди префикс, корен речи и суфикс.

	Префикс	Корен речи	Суфикс
а) РАЗМАКНУТ	_____	_____	_____
б) ЗАСТАТИ	_____	_____	_____
в) НАСМЕШЕН	_____	_____	_____

10. Подвуци изведене речи.

КУЊИЦА, СМЕШАН, КОЊАНИК, ЗАМЕСТИ, ЖУЊКАСТ, НИЗ, САН

5. наставни лист

Књижевни појмови (рефлексивна песма, балада, поема, трагедија, књижевни родови и значајне књижевне врсте, дневник, путопис, мемоари, биографија, романтично, реалистично, стилске фигуре)

Група Б _____
(име и презиме)

1. Подвучи карактеристике које се односе на поему.

ЕЛЕМЕНТИ ЛИРСКЕ И ЕПСКЕ ПОЕЗИЈЕ, АУТОР НИЈЕ ПОЗНАТ, РАЗВИЈЕНА
ФАБУЛА, ОБИМНА ПЕСМА, КРАТКА ПЕСМА

2. Напиши три карактеристике комедије.

3. Напиши књижевни род и књижевну врсту наредним књижевним текстовима.

	Књижевни род	Књижевна врста
Ђура Јакшић-Отаџбина		
Петар Кочић-Кроз међаву		
Милош Црњански-Сеобе		
Сергеј Јесењин-песма о керуши		
Есхил-Оковани Прометеј		

4. Напиши које су књижевно-научне врсте.

5. Напиши наслов једне биографије и име њеног аутора.

6. Поред имена аутора напиши ком књижевном правцу припада.

Јован Јовановић Змај _____

Стеван Сремац _____

Радоје Домановић _____

7. Напиши поред наредних одломака да ли су писани реалистично или романтично.

а) Није више облачио јасноплав капут ни богато одело, него је носио, лети као и зими, дугачак затворен капут од грубе мрке чоје, прсник од козје длаке и сиве вунене чакшире. _____

б) И овај камен земље Србије,

Што претећ сунцу дере кроз облак... _____

в) Шта хоћу? С каквом жељом кобном

Отворићу вам срце своје? _____

г) Славонско-подоунавски пук беше отишао на војну, после смотре у Печују, као пребијено псето, понизан и тих. _____

8. Напиши како се зову описи у овим одломцима.

а) Постепено је сасвим смршао; листови му спласнуше; лице раније затегнуто лице задовољног ћифте, избразда се преко мере; чело му се набра, вилица искочи.

б) С крова зидова и цркве помакоше се сенке храстова, и млаз светлости кроз висок и узан прозор проби се у цркве, кос, блистав, густ, дотаче се другог зида, ивицом паде на полијелеј, засу га, запали и оста над главама косих, ка олтару занесених верника.

в) Спавајући на мрачним, великим сенкама шума, на трави, пук се будио зором као пијан, прозебао, са ињем на перчинима и брцима, па је започињао да урла ...

г) Изгледало је да су обе обале избациле једна према другој по запењен млаз воде, и ти се млазеви сугдарили, саставили лук и остали тако за један тренутак, лебдећи над понором.

9. Допуни. Елегија је _____

10. Напиши назив стилске фигуре.

а) ...трава жута, а дрвета и зелена и црвена _____

б) Кад се смије ка` да голуб гуче... _____

в) Песмо тужна, мека си милошта... _____

6. наставни лист

Књижевна дела и писци

Група Б _____
(име и презиме)

1. Повежи наслов дела и његовог писца.

Србија	Јован Јовановић Змај
Светли гробови	Бранко Ћопић
Све ће то народ позлатити	Петар Кочић
Кроз међаву	Оскар Давичо
Николетина Бурсаћ	Лаза Лазаревић

2. Напиши име аутора наслов дела ком припадају наредни ликови.

а) Илија Бирчанин

Аутор _____ Наслов _____

б) Вук Исакович

Аутор _____ Наслов _____

в) владика Данило

Аутор _____ Наслов _____

г) Јеротије Пантић

Аутор _____ Наслов _____

д) Јела Бакљина

Аутор _____ Наслов _____

3. Напиши наслов дела, име писца, књижевни род и врсту наредним одломцима.

а) Као што стогодишњи храст, кога нису ни громови не ветрови срушили, почне сам од себе венути, и грану по грану губити, и све ближе свом се крају клонити, тако, драга децо моја, и ја, ког су непријатељсе пушке и сбље срећно промашиле...

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

б) Слуге зове Смаил-ага

Усред Столца куле своје,

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

в) Походили смо напослетку и Неронове бање. Оне су на једном брешчићу крај мора. Вода је врло врућа: јаје у тој води за неколико тренутака скува се.

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

г) Одједном к мени мирис паљевине

Вјетар донесе с гаришта мог села;

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

д) Еј, пију од туге, од зноја, од муке,

од ноћи, од сијерка који се течно меље.

Наслов дела _____ Аутор _____

Књижевни род _____ Књижевна врста _____

4. Напиши три наслова народних епских песама које за тему имају ослобађање Црне Горе.

5. Подвуци наслов песме која за тему има родољубиви мотиве.
Васко Попа-Очију твојих да није, Сергеј А. Јесењин, песма о керуши, Симо Матвуљ-Пилипенда, Ђура Јакшић-Отаџбина

4. контролни задатак

Систематизација градива

Група Б _____
(име и презиме)

1. Подвученим речима одреди врсту.

Подвила она ноге под шалваре, коленима притисла платно, једном га руком држи затегнуто и палцем притисла шав, а другом шије брзо, силно...

- а) под _____ б) притисла _____
в) једном _____ г) га _____
д) шав _____ њ) брзо _____

2. Подвученим речима одреди службу/функцију, падеж и значење падежа.

Из гостинске собе светлуцаху свеће више материне главе и каткад допираше тихо, једва чујно, нарицање неке старије жене, ваљда њене другарице из младости.

	Служба/функција	Падеж	Значење
а) из гостинске собе	_____	_____	_____
б) свеће	_____	_____	_____
в) више материне главе	_____	_____	_____
г) нарицање	_____	_____	_____
д) неке старије жене	_____	_____	_____
ђ) из младости	_____	_____	_____

3. Наредним речима подвучи префикс и суфикс.

УЧЕСТИТИ, ДОВУЧЕНА, ОСТАРИТИ, СКУПИТИ, ПОЗЛАЋЕН, НИШТАРИЈА

4. Наредним глаголима одреди вид и род.

	Глаголски вид	Глаголски род
а) ЗАСПАТИ	_____	_____
б) НОСИТИ	_____	_____
в) БУДИТИ СЕ	_____	_____
г) ИСЧУЋАВАТИ СЕ	_____	_____
д) ЗАСУТИ	_____	_____

5. У наредном тексту подвучи глаголске облике и одреди им назив.

Прелазиш преко потока, а ручице си дигла увис. Плаве, велике очи оборила си доле и ногом бираш на који ћеш камен стати.

6. Подвучи зависне реченице и одреди им назив.

а) Пошто се коло растури она ме нежно повуче у крај.

б) Ето, испичаћу вам нешто што сам дотле крио као змија ноге.

в) На моје танке и црне брчиће погледало се пре тога чак у Тетову и Призрену, где се и за просечна човека може рећи да је леп.

7. Подвуци напоредне реченичне чланове. Одреди им службу/функцију и тип напоредног односа.

а) Године су прошле, ја сам већ сед, те ћу бити и искрен и отворен.

б) Пре две године, а не пре једне стигао сам у ваш град.

в) И мудрост и поштење и искуство били су мој главни адуг.

8. Напиши језике који припадају источнословенској језичкој групи.

9. Напиши називе језика које су Срби користили у 18. веку.

10. Напиши у ком делу и које године је Вук Караџић најавио своју реформу.

11. Напиши које године је објављен и колико речи је имао Вуков други *Рјечник*.

12. Напиши бар два народна изговора који нису ушли у основицу књижевног језика.

13. Напиши имена наша два писца романтизма и наслове њихових дела.

14. Напиши скраћенице следећим речима.

а) Београд _____ б) центиметар _____ в) фарад _____
г) и друго _____ д) југоисток _____ љ) килограм _____

15. Акцентуј наредну реченицу.
Занео ме диван сан.

Поговор

Збирка контролних задатака и наставних листића је урађена по важећем наставном плану и програму. Понуђена су четири контролна задатка и шест наставних листића које наставник може да користи према свом плану и програму. Понуђени бодови уз сваки задатак су предлог којег наставник не мора да се придржава као ни понуђене бодовне листе, али су оријентација за начин бодовања и оцењивања. Предвиђено је да се бодује сваки одговор ученика како би се стекао увид у његово знање.

Контролни задаци су намењени кварталној провери знања ученика док су Наставни листићи предвиђени за континуирано праћење рада и знања ученика. И један и други тип провере знања могу да се оцењују, али могу бити и домаћи задаци као и школске вежбе што, свакако, сами наставници могу да одлуче.

ПРЕДЛОГ БОДОВАЊА

КОНТРОЛНИ ЗАДАЦИ

1. контролни задатак

1-6, 2-6, 3-6, 4-6, 5-6, 6-11, 7-5, 8-4

укупно 50 бодова

2. контролни задатак

1-6, 2-6, 3-5, 4-4, 5-4, 6-4, 7-6, 8-4, 9-5, 10-4, 11-4, 12-4, 13-4, 14-5, 15-5

укупно 70 бодова

3. контролни задатак

1-12, 2-12, 3-12, 4-9, 5-6, 6-12, 7-10, 8-10, 9-9, 10-3

укупно 95 бодова

4. контролни задатак

1-6, 2-18, 3-12, 4-10, 5-10, 6-8, 7-6, 8-5, 9-5, 10-5, 11-5, 12-5, 13-4, 14-6, 15-5

укупно 110 бодова

НАСТАВНИ ЛИСТОВИ

1. наставни лист

1-4, 2-4, 3-4, 4-4, 5-4, 6-4, 7-4, 8-4, 9-4, 10-4, 11-4, 12-4, 13-2, 14-5, 15-5

укупно 60 бодова

2. наставни лист

1-5, 2-5, 3-5, 4-5, 5-5, 6-5, 7-5, 8-5, 9-5, 10-5

укупно 50 бодова

3. наставни лист

1-4, 2-8, 3-5, 4-8, 5-5, 6-8, 7-6, 8-4, 9-12, 10-5, 11-6, 12-14, 13-5, 14-4, 15-6

укупно 100 бодова

4. наставни лист

1-5, 2-5, 3-10, 4-5, 5-10, 6-10, 7-5, 8-10, 9-15, 10-10

укупно 75 бодова

5. наставни лист

1-4, 2-3, 3-10, 4-5, 5-2, 6-3, 7-4, 8-4, 9-5, 10-5

укупно 45 бодова

6. наставни лист

1-5, 2-10, 3-20, 4-3, 5-2

укупно 40 бодова

ПРЕДЛОГ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ

ПРОЦЕНАТ ТАЧНИХ ОДГОВОРА	ОЦЕНА
до 40%	недовољан (1)
од 40% до 55%	довољан (2)
од 56% до 70%	добар (3)
од 71% до 85%	врлодобар (4)
од 86% до 100%	одличан (5)

**РЕШЕЊА УЗ
СРПСКИ ЈЕЗИК**

**КОНТРОЛНИ ЗАДАЦИ И НАСТАВНИ ЛИСТОВИ ЗА VIII РАЗРЕД ОСНОВНЕ
ШКОЛЕ**

ГРУПА А

1. контролни задатак

- а) предлог, б) именица, в) заменица, в) глагол, г) придев, д) прилог;
- а) ПО (место), б) субјекат, в) субјекат, г) предикат, д) ПО (начин), њ) ПО (начин);
- а) Носио је раздјељене бркове необично сличне обрвама! и поткресивао је и једне и друге на исти начин.- саставни однос, б) Ласно и је сјетовати мудра,! а још лакше преварити луда.- супротни однос, в) Урадила је све постављене задатке! само није могла последњи.- искључни однос;
- а) Громови и муње –субјекат, саставни, земљу и воду –објекат, саставни однос; б) Кареја или Ораховица –објекат, раставни однос; в) Атинској, него Цариградској –објекат, супритни однос;
- а) да ће његова жена одмах донети вина... -изрична; б) на којој није расла трава, - односна; в) као што је со неуништива. - поредбена;
- Ишао је-перфекат, вукао-(крњи) перфекат, је био запрепашћен- плусквамперфекат, гледајући-глаголски прилог садашњи, падају-презент, шкрипи-презент, се извуку-презент, се појављују-презент, су биле тражене- плусквамперфекат, вуку-презент;
- Енклитике: ће, се, га, је, је; Проклитике: на, али
- Дође му лак сан на очи.

1. наставни лист

- нпр. гест, мимика,
- прасловенскиг језика, испочнословенски, западнословенски и јужнословенски;
- руски, белоруски, украјински;
- Млађи: испочнохерцеговачки; Старији: зетско-јужносанџачки;
- источнохерцеговачки и шумадијско-војвођански;
- глагољица, Ћирило и Методије;
- српскословенски језик, XI или XII;
- Душанов законик, 1349. године;
- Повеља Кулина бана, XII;
- Сава Мркаљ, „Сало дебелога јера либо азбукопротрес“;
- Емануел Јанковић, Јован Мушкатировић, Аврам Мразовић, Јован Рајић...;
- српски интелектуалци и црква, Стефан Стратимировић;
- позајмљенице;
- савест, недостатак, плодносан, свемогућ;
- Германизми: шоља, флека, цигла, Хунгаризми: бокор, астал, Галицизми: мода, балет, банкет, Русизми: предострожност, поданик, опасан, Турцизми: чекић, кутија, душек;

2. наставни лист

- пропаст Првог српског устанка;
- Мала простонародна славно-сербска пјеснарица (Пјеснарица), 1814.
1818. немачки, латински, „Српски рјечник“;

4. Јернеј Копитар;
5. народног језика, ијекавског изговора, латиничног ј;
6. Гете, Пушкин Јакоб Грим;
7. х, „Народне српске пословице“;
8. Ђура Даничић, Петар Петровић Његош;
9. 1852. око 47 000 (47 427);
10. 1868.

2. контролни задатак

1. а) глагол, б) заменица, в) придев, г) прилог, д) везник, њ) прилог;
2. а) ПО (време), б) атрибут, в) објекат, г) предикат, д) субјекат, њ) објекат;
3. Били смо- перфекат, имађаху-имперфекат, беху раздвојене-плусквамперфекат, се прелазило (крњи) перфекат;
4. 1.пошто протрчим кроз све своје мисли-временска, 2.јер видим-узрочна, да управо нисам ништа мислио-изрична;
5. на првом слогу двосложних и вишесложних речи и на унутрашњим слоговима вишесложних речи;
6. мимика,
7. српски, хрватски, бошњачки, словеначки, македонски, бугарски;
8. источнохерцеговачки;
9. македонски језик из околине Солуна, прерађен грчки алфабет;
10. црквенословенски језик;
11. Свети Сава, „Житије светог Симеона“;
12. немачки филолог Аделунг;
13. „Српски рјечник“, 1818.
14. Ђура Даничић, 1847.
15. 1850. Беч;

3. наставни лист

1. од генитива једнине одузима се наставка за облик;
2. песм-, два-, угледн-, весел-;
3. конјугација;
4. Инфинитивна основа: плеса-, сед-, Презентска основа: плеше-, седне-;
5. врата, Меленци, наочаре,
6. неко-именичка, неодређена, моје-придевска, присвојна, мени- именичка, лична, нечији-придевска, неодређена;
7. Компаратив: јасније, већи, блеђи, Суперлатив: најјасније, највећи, најблеђи;
8. овде-прилог, ех-узвик, испред-предлог, чак-речца;
9. велики црни шешир- објекат, акузатив, предмет радње, гаврана- атрибут, генитив, присвојно, прслук - објекат, акузатив, предмет радње, са зеленом патином- атрибут, инструментал, описно (квалитативно);
10. са стегнутим срцем-стегнута срца, изгубљеном надом-изгубљене наде;
11. Глаголски вид: певати-несвршен, седети-несвршен, стидети се-несвршен, Глаголски род: певати-прелазни, седети-непрелазни, стидети се-повратни;
12. сам наговарао-перфекат, право, иде-презент, неправо (модално), желећи- глаголски прилог садашњи, ПО, би спевао-потенцијал, неправо(квалитативно), нисам могао-перфект, право, наговорити-инфинитив, допуна непотпуном глаголу, је било-перфекат, право;

13. читајући, прочитао, зачитан, исчитати;
 14. пријатност-извођење, рукохват-слагање, нацртати-префиксација, мрвичак-извођење;
 15. деминутиви (умањенице): ћеркица, аугментативи (увећанице): ручетина, синоними: радостан-срећан, хомоними: коса, антоними: миран-немиран, вишезначне (полисемичне): звезда;

4. наставни лист

1. а) неколико коња, б) да да, в) Ни сам;
 2. Летопис Матице српске, Јужна Морава, Хенрих Осми (VIII), кнез Лазар, свети Јован Претеча, Јован без Земље;
 3. консеквентан, космос, Персија, аристократија, аверзија;
 4. мркожуг, црно-бели (дрес), црнобели (филм), високопласиран;
 5. из-ло-ми-ти, пред-ви-де-ти, у-кот-вљен, бтар-ски, суд-ски, чет-ка, так-са, вуч-јак, ок-це, рик-ша, голф-ски, наф-та, јак-та, мач-ји;
 6. а) год. б) о. м. в) л. г) гл. д) стр. њ) исл. е) др ж) мр з) гђа.
 7. а) нећу, б) нелеп, в) не радим, г) нечовек, д) нисам, њ) нерадан;
 8. а) Док седимо и разговарамо, она се стално шећка.-инверзија,
 б) На пространој ливади шаторе су разапели стари кампери, разне придошлице и још увек је било места.-набрајање,
 в) Спремио се да одговара, али није имао храбрости да дигне руку.-супротна реченица, г) Недавно сам срео Драгана, мог старог друга, и присетили смо се школских дана.-апозиција;
 9. Тако је и сада радио, неопажено се увукао у собу и сео за сти, отворио књигу и занео се у науку. „Шта радиш ти, море?“ викну отац. „Што питате, слатки отац?, узпита Марјан. „Питао те: шта радиш?“ „Учим.“ „Шта учиш?“ „Учим рачуницу.“ „А баш добро!“ вели Радисав. „А кад учиш рачуницу, а ти ми израчунај нешто! Колико има одавде од наше куће до твоје школе?“
 10. а) Његов отац има два јутра земље. б) Ни од кога то нисмо могли сазнати.
 в) Позови ме телефоном. г) Пет ученика је полагало испит. д) Слушали смо о свачему.

3. контролни задатак

1. а) месецима-инструментал, ПО (количину), б) тај ћурак-акузатив, објекат, в) дуката-генитив, објекат, г) Аганлија-номинатив, субјекат, д) му-датив, објекат, њ) дукатима-инструментал, објекат;
 2. а) из земље-грнитив, потицање, б) оклоп-акузатив, предмет радње, в) делови-номинатив, вршилац радње, г) кором-инструментал, средство, д) рђе-генитив, присвојно, њ) унутрашњост-номинатив, вршилац радње;
 3. а) Седео је испод дрвета. -генитив, под дрветом-инструментал, б) Живи у Београду.-локатив, исред Београда-генитив, в) Иде друмом.-инструментал, по друму-локатив,
 4. говорити-радња, несвршени, прелазни, севнути-збивање, свршени, непрелазни, стидети се-стање, несвршени, повратни;
 5. а) идем-презент, футурско, б) не пожурим-презент, право, закаснио сам-перфекат, футурско, в) ће рећи-футур1, приповедачко, сам-презент, право;
 6. пишем-презент, бих знала-потенцијал, могу-презени, рећи-инфинитив, зависи-презент, ћу стећи-футур1;

7. мањи-најмањи, јаднији-најјаднији, маснији-најмаснији, бељи-најбељи, лепши-најлепши;

8. а) стари-одређени, б) нову-неодређени, в) стари-одређени, г) занимљиву-неодређени, д) нову-одређени,

9. по-глед-и, за-стид-ети, ис-пас-ти

10. пливач, јачина, књижица, галамити, осећање;

5. наставни лист

1. наративни карактер, радња прожета емоцијама, трагичан завршетак;

2. приказује преломни тренутак у деловању јунака изузетних особина који је у сукобу са спољањим силама, јунак пати и страда, његова судбина код гледалаца изазива осећање страха, сажаљења и сл.

3. Оскар Давичо-Србија-лирика, родољубива песма, Симо Матавуљ-Пилипенда-епика, приповетка, Добрица Ћосић-Деобе-епика, роман, Бранислав Нушић-Сумњиво лице-драма, комедија, Васко Попа-Очију твојих да није-лирика, љубавна песма;

4. балада, романса, поема;

5. Љубомир Ненадовић-писма из Италије;

6. Лаза Лазаревић-реализам, Иван Мажуранић-романтизам, Ђура Јакшић-романтизам;

7. а) реалистично, б) реалистично, в) романтично, г) романтично;

8. а) портрет, б) ентеријер, в) пејзаж, г) екстеријер;

9. материјална ознака апстрактног појма;

10. Напиши назив стилске фигуре.

а) апострофа, персонификација, метафора, б) поређење, в) епитет;

6. наставни лист

1. Отаџбина- Ђура Јакшић, Јама- Иван Горан Ковачић, Мемоари- Прота Матеја Ненадовић, Сеобе- Милош Црњански, Сумњиво лице-Бранислав Нушић;

2. а) Петар Кочић-Кроз међаву, б) Иван Мажуранић-Смрт смаил-аге Ченгића, в) Љубомир Ненадовић-Писма из Италије, г) Бранислав Нушић-Сумњиво лице, д) Бранко Ћопић-Доживљаји Николетине Бурсаћа;

3. а) Горски вијенац-Петар Петровић Његош, епика, спев, б) Отаџбина-Ђура Јакшић, лирика, родољубива песма, в) Пилипенда-Симо Матавуљ, епика, приповетка, г) Деобе-Добрица Ћосић, епика, роман, д) Све ће то народ позлатити-Лаза Лазаревић, епика, приповетка,

4. Почетак буне против дахија, Бој на Мишару, Бој на Чокешини...

5. Оскар Давичо-Србија;

4. контролни задатак

1. а) заменица, б) прилог, в) број, г) речца, д) именица, њ) глагол;

2. а) ПО (место), акузатив, месно, б) атрибут, генитив, присвојно, в) ПО (место), генитив, потицање, г) субјекат, номинатив, вршилац радње, д) атрибут, генитив, присвојно, њ) ПО (места), акузатив, циља;

3. за-вол-ети, у-меш-ено, з-грч-ен, с-крив-ити, у-стај-ати, при-грл-ити;

4. а) свршен, прелазни, б) несвршен, прелазни, в) несвршени, повратни, г) несвршени, повратни, д) несвршени, непрелазни;

5. је чистила-перфекат, намештала-(крњи) перфекат, би стајало-потенцијал, је проводила-перфекат, беше намештена-плусквамперфекат;

6. а) да смо сви били као луди-последична, б) као да смо заједно расли-поредбена (начинска), в) А кад је заврши-временска, да ме нешто пита-намерна;

7. Подвучи напоредне реченичне чланове. Одреди им службу/функцију и тип напоредног односа.

а) ни у цркви, ни на селима, ни у школи на часу- По (место), саставни,

б) цвећа, колача, везене марамнице и читаве бошчалуке-објекат, саставни,

в) на игранке, на девојачка веселја по кућама... - По (место), саставни,

8. српски, хрватски, бошњачки, словеначки, македонски;

9. старословенски, глагољица;

10. *Народне српске пословице*, 1836.

11. 1818.око 26 000 (26 270),

12. источнохерцеговачки (млађи (и)јекавски) и шумадијсковојвођански (млађи екавски),

13. Борислав Станковић-Увела ружа, Лаза Лазаревић- Све ће то народ позлатити, Петар Кочоћ-Кроз међаву...

14. а) м (m) б) тзв. в) срп. г) W д) тј. њ) бб. (б.б.)

15. Свануо је леп и сунчан дан.

ГРУПА Б

1. контролни задатак

1. а) прилог, б) предлог, в) заменица, г) именица, д) глагол, њ) именица;

2. а) ПО (место) б) предикат, в) објекат, г) ПО (место),д) објекат, њ) објекат;

3. а) 1. Нема сира,2. и нема јаја и млека, 3. већ хиљаду година није тамо крчила
1-2 саставне, 2-3 супротне, б) 1.Порани мишљу, 2.а покасни језиком, 3. нећеш се
кајати. 1-2 супротне, 2-3 закључна, в) 1.Све ле лепо и уредно слаожио, 2.само су му
папири остали на столу.-искључне;

4. а) код трећег или код последњег залогоја-раставни,

б) гроба старијег од три године ни човека млађег од осамнаест лета-супротни,
в) птица и биљака –саставни;

5. а) где ће ујутру узети брод за Кареју-месна,

б) да се на ту лепоту очигледно није могао навићи ни њен рођени муж-последична,
в) да се Свилар устеже-изрична, због чудног мириса пића-узрочна, као да га чешља
очима-поредбена (начинска);

6. је могао-перфекат, завири-презент, је победила-перфекат, узвикивао је-перфекат,
ће моћи-футур 1, не мичући се-глаголаки прилог сдашњи, гледа-презент, се
дешава-презент, приредише-аорист, ставили су-перфекат, запалили је-перфекат;

7. енклитике: је, је,проклитике: ни, у, у, да, у;

8. Донесе му леп дар у кућу.

1. наставни лист

1. најсавршеније средство споразумевања, стваралачка природа, исказује мисли и осећања и сл.

2. индоевропској, праиндоевропског;

3. српски, хрватски, бошњачки, словеначки, македонски, бугарски;

4. млађи: шумадијско-војвођански, старији: косовско-ресавски, призренско-тимочки;

5. екавски, (и)јекавски, икавски,

6. ћирилица, Климент и наум Охридски;

7. рускословенски (црквени), славеносрпски (грађански), народни;
8. Мирослављево јеванђеље, XII;
9. *Славеносрпски магазин*, Захарије Орфелин, 1768. Венецији;
10. Доситеј Обрадовић, *Живот и прикљученија (доживљаји)*;
11. Јован Стерија Поповић, Милован Видаковић, Сава Мркаљ, Павле Соларић, Сава Текелија;
12. славеносрпски ђинтелектуалци и црква), народни језик (неки књижевници);
13. архаизми;
14. случај, наставник, љубитељ, општина, савет;
15. германизми: шанац, пар, плац, хунгаризми: бунда, ам, астал, галицизми: портрет, роман, армија, русизми: личност, одважан, строј; турцизми: парче, кајсија, цигерица;

2. наставни лист

1. Јернеј Копитар;
2. *Писменица (сербскога језика, по говору простога народа написана)*, 1814.
3. *Српски рјечник 26 000 (26 270)*, Вуковом ћирилицом, љ, њ, ј, ћ, ђ. ц;
4. *Писменицу*;
5. народни језик, нов правопис, „Пиши као што говориш, читај како је написано.“, акцентоване речи...
6. 1847. *Нови завјет*;
7. шпокавско наречје (говор), источнохерцеговачки дијалекат;
8. *Мала српска граматика- Ђура Даничић, Песме* (1847)-Бранко Радичевић;
9. а) Ђура Даничић, б) непристојне речи;
10. 1850.

2. контролни задатак

1. а) заменица, б) број, в) везник, г) глагол, д) заменица, ђ) придв;
2. а) објекат, б) атрибут, в) субјекат, г) објекат, д) предикат, ђ) ПО (начин);
3. беше-имперфекат, заударала је-перфекат, била је ограђена-имперфекат, памтим-презент;
4. 1. кад се већ нешто мора мислити –условна, 2. који ми је за то време искрснуо пред очима-односна;
5. на првом и на једносложним речима;
6. гест;
7. пољски, лужичкосрпски (горњо и доњо), чешки, словачки, русински;
8. шумадијско-војвођански;
9. црквене књиге, глагољица;
10. српскословенски језик;
11. *Мирослављево јеванђеље*, XII
12. *Славеносрпски магазин*, Захарије Орфелин;
13. Сава Мркаљ;
14. Јернеј Копитар, Ђура Даничић;
15. *Пјеснарица (Мала протонародна славено-сербска пјеснарица)*, 1814.

3. наставни лист

1. именске речи;

2. радост-, једн-, радосн-, смешн-;
3. описни придеви и неки прилози;
4. месих, меси, уме, уме;
5. песак, гар, трчање, дунав, жбуње,
6. нико-именичка, одрична, наше-придевска, присвојна, себи-именичка, повратна, свачији-придевска, општа;
7. чистији-најчистији, бољи-најбољи, жући-најжући;
8. лагано-прилог, иш-узвик, наспрам-предлог, док-везник;
9. лупе-атрибут, генитив, присвојно, концентрацији-објекат, датив, намена, сунчевих зркова-атрибут, генитив, присвојно, опекотине-објекат, акузатив, предмет радње;
10. Подвучи квалитативни инструментал и замени га квалитативним генитивом. са бујном машгом-бујне машге, проналазачким даром-проналазачког дара;
11. почети-свршени, прелазни, спавати-несвршени, непрелазни, обући се-свршени, повратни;
12. вративши-глаголски прилог прошли, ПО (време), молио сам-перфекат, право, бившег-глаголски прилог прошли, атрибут, би се преписале-потенцијал, футурско, и послале- потенцијал, футурско, се не могне-перфекат, право, учинити-инфинитив, допуна непотпуном глаголу;
13. гледајући, погледао, загледан, гледати;
14. услужност-префиксација, кишобран-слагање, написати-префиксација, јадничак-извођење;
15. деминутиви: птичица, аугментативи: кућетина, синоними: драг-мио, хомоними: коса, антоними: велики-мали, вишезначне: глава;

4. наставни лист

1. а) многих примера, б) да да, в) је сам
2. Фрушка гора, Петар Први, дон Нико Луковић, свети Сава Јерисалимски, Бик Који Седи, деспот Угљеша;
3. консултација, персонал, демократија, импулсиван, космонаут;
4. црвеносмеђ (лист), црно-бела (одећа), црно-бела (техника), горепоменути, висококвалификовани;
5. ис-та-кнут-и, из-гна-ти, пред-вид-љив, бо-гат-ство, у-мор-ство, при-чљив, мир-ја-на, зеб-ња, фар-са, јак-та, Каф-ка, суд-ба, чав-ка, ог-њен;
- б.а) в. б) н.е. в) т. г) чл.д) мн. њ) идр. е) Бг. ж) тзв. з) гђица.
7. а) немам, б) непаметан, в) непишем, г) нељуди, д) не могу, њ) неуредан;
8. а) Иако смо били спремни за сваки изазов, нисмо кренули у ту авантуру.-инверзија,
б) На овој изложби смо уживали у дивним акварелима, уљама великих мајстора и необичном склопу боја модерних сликара.-набрајање,
в) Сва је устрептала од неочекиване среће, али није хтела да покаже радост.-супротна реченица, г) Кад се сретнем са Марком, својим братом од ујака, отићи ћемо на сладолед.-апозиција;
9. „Колико има одавде од наше куће до твоје школе? За колико можеш да стигнеш?“ „За по сата!“ рече Марјан, и поче се врпољити на столицу. „А натраг?“ „толико исто!“ вели и спусти руке до седала. „А колико има од оне „Руске круне“

до наше каване?“ „Не знам где је „Руска круна!““, прошапта Марјан и пребледе.
„Али, ја знам!“; рече Радисав.

10. а) Наш професор ме је похвалио. б) Научио је песму напамет. в) Она тешко болује од срца. г) Радници штеде материјал. д) Нема појма ни о чему.

3. контролни задатак

1. а) датив, објекат, б) номинатив, субјекат, в) генитив, атрибут, г) акузатив, објекат, д) датив, објекат, њ) акузатив, објекат;
2. а) генитив, потицање, б) номинатив, вршилац радње, в) генитив, количина, г) генитив, деоно, д) акузатив, предмет радње, њ) генитив, месно;
3. а) у Новом Саду-локатив, усред Новог Сада-генитив, б) испод стрехе-генитив, под стрехом-инструментал, в) улицомом-инструментал, по улици-локатив,
4. записати-радња, свршени, прелазни, грмети-збивање, несвршени, непрелазни, насмејати се-стање, свршени, повратни;
5. а) сретнем-презент, приповедачко, б) се ниси помакао-перфекат, модално, в) ће рећи-аорист, приповедачко, чуваћу-футур, право;
6. ћутим-презент, сам хтела-перфекат, не бисте знали-потенцијал, се надам-презент, сам смела-перфекат, ћете доћи-футур I;
7. већи, највећи; јаснији, најјаснији; часнији, најчаснији; мекши, најмекши; блеђи, најблеђи;
8. а) стару-одређени, б) лепу-неодређени, в) старе-одређени, г) млад-неодређени, д) младог-одређени;
9. раз-макн-ут, за-ста-ти, на-смеш-ен;
10. кужица, смешан, коњаник, жућкаст,

5. наставни лист

1. елементи лирске и епске поезије, развијена фабула, обимна песма;
2. смеху извргава мане појединца или друштва, драмско дело веселе садржине, главни лик је носилац негативних особина и сл.
3. Ђура Јакшић-Отаџбина-лирика, родољубива; Петар Кочић-Кроз међаву-епика, приповетка, Милош Црњански-Сеобе-епика, роман, Сергеј Јесењин-Песма о керуши-лирика, елегија, Есхил-Оковани Прометеј-драма, трагедија;
4. биографија, аутобиографија, дневник, мемоари, путопис;
5. Житије Ајдук Вељка Петровића- Вук Стефановић Караџић;
6. Јован Јовановић Змај, романтизам, Стеван Сремац, реализам, Радоје Домановић, реализам;
7. а) реалистично, б) романтично, в) романтично, г) реалистично;
8. а) портрет, б) ентеријер, в) екстеријер, г) пејзж;
9. лирска песма у којој се исказују сетна и тужна расположења;
10. а) епитет, б) поређење, хипербола, в) метафора, персонификација;

6. наставни лист

1. Србија-Оскар Давичо, Светли гробови-Јован Јовановић Змај, Све ће то народ позлатити- Лаза Лазаревић, Кроз међаву- Петар Кочић, Николетина Бурсаћ- Бранко Ћопић;

2. а) Прота Матеја Ненеадовић-Мемоари/Народна песма –почетак буне против дахија, б) Милош Црњански-Сеобе, в) Петар Петровић Његош-Горски вијенац, г) Бранислав Нушић-Сумњиво лице, д) Симо Матавуљ-Пилипенда;
3. а) Мемоари- Прота Матеја Ненеадовић, епика, мемоари, б) Смрт Смаил-аге Ченгића,Иван Мажуранић, епика, спев, в) Љубомор Ненадовић-Писма из Италије, епика, путопис, г) Јама- Иван Горан Ковачић,епика, поема, д) Србија-Оскар Давичо, лирика, родољубива и социјална,
4. Пипери и Тахир-паша, Перовић Батрић, Никац од Роваца, Истрага потурица...
5. Ђура Јакшић-Отаџбина

4. контролни задатак

1. а) предлог, б) глагол, в) број, г) заменица, д) именица, њ) прилог;
2. а) ПО (место), генитив, потицање, б) субјекат, номинатив, вршилац радње, в) ПО (место), генитив, месно, г) субјекат, номинатив, вршилац радње, д) атрибут, генитив, присвојно, њ) атрибут, генитив, потицање,
3. у-чести-ти, до-вуч-ена, о-стар-ити, с-куп-ити, по-злаћ-ен, ни-шта-рија;
4. заспати-свршен, непрелазни, носити-несвршен, прелазни, будити се-несвршен, повратни, исчуђавати се-несвршен, повратни, засути-свршен, прелазни; Наредним глаголима одреди вид и род.
5. прелазиш-презнт, си дигла-перфекат, оборила си-перфекат, бираш-презент,ћеш стати-футур;
6. а) Пошто се коло растури-временска,б) што сам дотле крио као змија ноге-изрична, в) где се и за просечна човека може рећи-месна, да је леп-изрична;
7. а) и искрен и отворен-ПО (начин), саставни, б) пре две године, а не пре једне-ПО (време), супротни, в) и мудрост и поштење и искуство-субјекат, саставни,
8. руски, белоруски, украјински;
9. рускословенски (црквени), славеносрпски (грађански), народни;
10. Пјеснарица/ Писменица 1814.
11. 1852. око 47 000 (47 427);
12. призренско-тимочки, косовско-ресавски, зетско-јужносанџачки, посавски икавски;
13. Бранко Радичевић-песме, Ђура Јакшић-Отаџбина...
14. а) Бгд, б) цм/см, в) F, г) идр. д) ји. њ) кг/kg;
15. Занео ме диван сан.